

Praca na wysokości

WYBRANE ZAGADNIENIA

Definicja pracy na wysokości

Prace na wysokości: jest to praca szczególnie niebezpieczna, wykonywana na powierzchni znajdującej się na wysokości co najmniej 1,0 m nad poziomem podłogi lub ziemi.

Definicja pracy na wysokości

Do pracy na wysokości nie zalicza się pracy na powierzchni, niezależnie od wysokości, na jakiej się znajduje, jeżeli powierzchnia ta:

- **osłonięta** jest ze wszystkich stron do wysokości co najmniej **1,5 m pełnymi ścianami** lub ścianami z oknami oszklonymi;
- wyposażona jest w **inne stałe konstrukcje** lub **urządzenia chroniące pracownika przed upadkiem** z wysokości.

Kto może wykonywać pracę na wysokości

Ustawa Kodeks pracy

Art. 229. § 4. Pracodawca nie może dopuścić do pracy pracownika bez **aktualnego orzeczenia lekarskiego stwierdzającego brak przeciwwskazań do pracy na określonym stanowisku.**

Art. 237³. § 1. Nie wolno dopuścić pracownika do pracy, do której wykonywania nie posiada on wymaganych kwalifikacji lub potrzebnych umiejętności, a także **dostatecznej znajomości przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy.**

Brak przeciwwskazań do pracy na?

§ 2. 1. **Zakres** i częstotliwość badań profilaktycznych określają wskazówki metodyczne w sprawie przeprowadzania badań profilaktycznych pracowników, zwane dalej **"wskazówkami metodycznymi"**, stanowiące **załącznik nr 1** do rozporządzenia.

.....

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2015 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie przeprowadzania badań lekarskich pracowników, zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami oraz orzeczeń lekarskich wydawanych do celów przewidzianych w Kodeksie pracy **Dz.U. 2015 poz. 457**

ZAŁĄCZNIK nr 1

WSKAZÓWKI METODYCZNE W SPRAWIE PRZEPROWADZANIA BADAŃ PROFILAKTYCZNYCH PRACOWNIKÓW

Brak przeciwwskazań do pracy na?

v	Inne czynniki	Badania wstępne		Badania okresowe		Częstotliwość badań	Ostatni badanie okresowe		Narząd	UWAGI
	Praca na wysokość i	Lekarskie	Pomocnicze	Lekarskie	Pomocnicze		Lekarskie	Pomocnicze		
	a) do 3 m	ogólne; w zależności od wskazań - neurologiczne, okulistyczne, otolaryngologiczne	w zależności od wskazań	ogólne; w zależności od wskazań - neurologiczne, okulistyczne, otolaryngologiczne	w zależności od wskazań	co 3-5 lat	ogólne	w zależności od wskazań		
	b) powyżej 3 m	ogólne; neurologiczne; okulistyczne; otolaryngologiczne z oceną błędników	w zależności od wskazań	ogólne; neurologiczne; okulistyczne; otolaryngologiczne	w zależności od wskazań	lata; powyżej 50 roku co rok	ogólne	w zależności od wskazań		Wady wzroku wymagające <u>stałego noszenia szkieł korekcyjnych</u> stanowią <u>przeciwwskazanie do zatrudnienia</u> (nie

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA I OPIEKI SPOŁECZNEJ z dnia 30 maja 1996 r. **Dz.U. 1996 nr 69 poz. 332 ze zm. /2015**

w sprawie przeprowadzania badań lekarskich pracowników, zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami oraz orzeczeń lekarskich wydawanych do celów przewidzianych w Kodeksie pracy.

dotyczy soczewek kontaktowych)

Okulary a praca na wysokości

Praca na wysokości powyżej 3 m

Wady wzroku wymagające **stałego noszenia szkieł korekcyjnych** stanowią przeciwwskazanie do zatrudnienia (nie dotyczy soczewek kontaktowych)

Niezbędne szkolenia

Ustawa Kodeks pracy

Art. 237³. § 1. Nie wolno dopuścić pracownika do pracy, do której wykonywania nie posiada on wymaganych kwalifikacji lub potrzebnych umiejętności, a także dostatecznej znajomości przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy.

Ogólne przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy. Rozdział 6

Prace szczególnie niebezpieczne

§ 81. 1. Pracodawca określa szczegółowe wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu **prac szczególnie niebezpiecznych**, w szczególności zapewnia:

- 3) **instruktaż pracowników obejmujący w szczególności:**
 - a) **imienny podział pracy,**
 - b) **kolejność wykonywania zadań,**
 - c) **wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy przy poszczególnych czynnościach.**

Szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy.

§ 1a. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) **instruktażu** - rozumie się przez to formę szkolenia o czasie trwania nie krótszym niż **2 godziny lekcyjne**, umożliwiającego uzyskanie, aktualizowanie lub uzupełnianie wiedzy i umiejętności dotyczących wykonywania pracy i zachowania się w zakładzie pracy w sposób zgodny z przepisami i zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy;

UWAGA !!!

Problemy nawarstwiają się w przypadku powstania wypadku.

Między innymi problem polega na dostarczeniu dowodów zaświadczających o dopuszczeniu pracownika do pracy na wysokości z brakiem przeciwwskazań do wykonywania tej pracy oraz zapisów z instruktażu potwierdzającego:

- a) imienny podział pracy,
- b) kolejność wykonywania zadań,
- c) wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy przy poszczególnych czynnościach.

Niezbędne instrukcje

§ 41. 1. Pracodawca jest obowiązany udostępnić pracownikom, do stałego korzystania, aktualne instrukcje bezpieczeństwa i higieny pracy dotyczące:

- 1) stosowanych w zakładzie procesów technologicznych oraz wykonywania prac związanych z zagrożeniami wypadkowymi lub zagrożeniami zdrowia pracowników;
 - 2) obsługi maszyn i innych urządzeń technicznych;
-

2. Instrukcje, o których mowa w ust. 1, powinny w sposób zrozumiały dla pracowników

- wskazywać czynności, które należy wykonać przed rozpoczęciem danej pracy,
- zasady i sposoby bezpiecznego wykonywania pracy, czynności do wykonania po jej zakończeniu oraz zasady
- postępowania w sytuacjach awaryjnych stwarzających zagrożenia dla życia lub zdrowia pracowników.

Niezbędne instrukcje

Instrukcja między innymi powinna odpowiedzieć nam na pytanie: **jak postępować w chwili gdy pracownik uległ wypadkowi na wysokości i nie jest w stanie sam opuścić stanowiska pracy w sposób bezpieczny?**

Pomocy !!!

Stan psychofizyczny pracownika, a praca na wysokości

Ustawa kodeks pracy

Art. 210.

§ 4. **Pracownik ma prawo, po uprzednim zawiadomieniu przełożonego, powstrzymać się od wykonywania pracy wymagającej szczególnej sprawności psychofizycznej w przypadku, gdy jego stan psychofizyczny nie zapewnia bezpiecznego wykonywania pracy i stwarza zagrożenie dla innych osób.**

§ 5. Przepisy § 1, 2 i 4 nie dotyczą pracownika, którego obowiązkiem pracowniczym jest ratowanie życia ludzkiego lub mienia.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRACY I POLITYKI SOCJALNEJ z dnia 28 maja 1996 r. Dz.U. 1996 nr 62 poz. 287

w sprawie rodzajów prac wymagających szczególnej sprawności psychofizycznej.

§ 1. 1. Ustala się rodzaje prac wymagających szczególnej sprawności psychofizycznej.

2. Wykaz prac, o których mowa w ust. 1, określa załącznik do rozporządzenia.

.....

ZAŁĄCZNIK

WYKAZ RODZAJÓW PRAC WYMAGAJĄCYCH SZCZEGÓLNEJ SPRAWNOŚCI PSYCHOFIZYCZNEJ

.....

30. **Prace na wysokości na masztach i wieżach antenowych.**

Organizacja pracy na wysokości

Najwięcej ogólnych informacji na temat organizacji pracy na wysokości dostarczają nam:

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRACY I POLITYKI SOCJALNEJ

z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy

Rozdział 6 . Prace szczególnie niebezpieczne

A. Przepisy ogólne. §81

E. Prace na wysokości. §105 - §110

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA INFRASTRUKTURY

z dnia 6 lutego 2003 r. Dz.U. 2003 nr 47 poz. 401 w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych

Rozdział 8 Rusztowania i ruchome podesty robocze. §108 - §132

Rozdział 9 Roboty na wysokości. §133 - §142

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA GOSPODARKI z dnia 30 października 2002 r. Dz.U. 2002 nr 191 poz. 1596

w sprawie minimalnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie użytkowania maszyn przez pracowników podczas pracy.

§ 8a - § 8e

Organizacja pracy na wysokości

Rozdział 6 Prace szczególnie niebezpieczne

A. Przepisy ogólne

§ 81.1. Pracodawca określa szczegółowe wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu prac **szczególnie niebezpiecznych**, w szczególności zapewnia:

1) **bezpośredni nadzór nad tymi pracami wyznaczonych w tym celu osób;** Minimum 2 osoby

2) odpowiednie środki zabezpieczające;

3) instruktaż pracowników obejmujący w szczególności:

.....

2. Pracodawca zapewnia, aby **dostęp** do miejsc wykonywania prac szczególnie niebezpiecznych miały jedynie **osoby upoważnione i odpowiednio poinstruowane**.

Organizacja pracy na wysokości

E. Prace na wysokości.

§ 106. 1. **Na powierzchniach wzniesionych na wysokość powyżej 1,0 m nad poziomem podłogi lub ziemi, na których w związku z wykonywaną pracą mogą przebywać pracownicy, lub służących jako przejścia, powinny być zainstalowane balustrady składające się z poręczy ochronnych umieszczonych na wysokości co najmniej 1,1 m i krawężników o wysokości co najmniej 0,15 m. Pomiedzy poręczą i krawężnikiem powinna być umieszczona w połowie wysokości poprzeczka lub przestrzeń ta powinna być wypełniona w sposób uniemożliwiający wypadnięcie osób.**

2. **Jeżeli ze względu na rodzaj i warunki wykonywania prac na wysokości zastosowanie balustrad, o których mowa w ust. 1, jest niemożliwe, należy stosować inne skuteczne środki ochrony pracowników przed upadkiem z wysokości, odpowiednie do rodzaju i warunków wykonywania pracy.**

3. Wymagania określone w ust. 1 nie dotyczą ramp przeładunkowych.

§ 107. Prace na wysokości powinny być organizowane i wykonywane w sposób **niezmuszający pracownika do wychylania się** poza poręcz balustrady lub obrys urządzenia, na którym stoi.

Organizacja pracy na wysokości

Prace na wysokości do 2 m

§ 108. **Przy pracach** na: drabinach, klamrach, rusztowaniach i innych podwyższeniach nieprzeznaczonych na pobyt ludzi, **na wysokości do 2 m** nad poziomem podłogi lub ziemi **niewymagających od pracownika wychylania się poza obrys urządzenia, na którym stoi, albo przyjmowania innej wymuszonej pozycji ciała grożącej upadkiem z wysokości**, należy zapewnić, aby:

- 1) drabiny, klamry, rusztowania, pomosty i inne urządzenia były stabilne i zabezpieczone przed nieprzewidywaną zmianą położenia oraz posiadały odpowiednią wytrzymałość na przewidywane obciążenie;
- 2) pomost roboczy spełniał następujące wymagania:
 - a) powierzchnia pomostu powinna być wystarczająca dla pracowników, narzędzi i niezbędnych materiałów,
 - b) podłoga powinna być pozioma i równa, trwale umocowana do elementów konstrukcyjnych pomostu,
 - c) w widocznym miejscu pomostu powinny być umieszczone czytelne informacje o **UWAGA !!! dopuszczalnego obciążenia.**

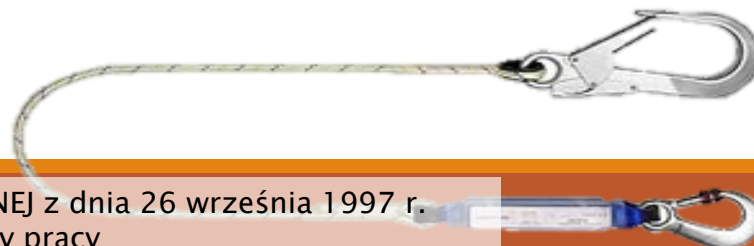
Niema tu wymagań co do konieczności stosowania sprzętu chroniącego przed upadkiem z wysokości jak: szelki bezpieczeństwa z linką bezpieczeństwa

Organizacja pracy na wysokości

§ 110. 1. Przy pracach na: słupach, masztach, konstrukcjach wieżowych, kominach, konstrukcjach budowlanych bez stropów, a także przy ustawianiu lub rozbiórce rusztowań oraz przy pracach na drabinach i klamrach na **wysokości powyżej 2 m nad poziomem terenu** zewnętrznego lub podłogi należy w szczególności:

- 1) przed rozpoczęciem prac sprawdzić stan techniczny konstrukcji lub urządzeń, na których mają być wykonywane prace, w tym ich stabilność, wytrzymałość na przewidywane obciążenie oraz zabezpieczenie przed nieprzewidywaną zmianą położenia, a także **stan techniczny stałych elementów konstrukcji lub urządzeń mających służyć do mocowania linek bezpieczeństwa;**
- 2) zapewnić stosowanie przez pracowników, odpowiedniego do rodzaju wykonywanych prac, **sprzętu chroniącego przed upadkiem z wysokości jak: szelki bezpieczeństwa z linką bezpieczeństwa** przymocowaną do stałych elementów konstrukcji, szelki bezpieczeństwa z pasem biodrowym (do prac w podparciu - na słupach, masztach itp.);
- 3) **zapewnić stosowanie przez pracowników hełmów ochronnych.**

2. Wymagania określone w ust. 1 dotyczą również **prac wykonywanych na galeriach, pomostach, podestach** i innych podwyższeniach, o których mowa w § 108, **jeżeli rodzaj pracy wymaga od pracownika wychylenia** się poza balustradę lub obrys urządzenia, na którym stoi, albo przyjmowania innej wymuszonej pozycji ciała grożącej upadkiem z wysokości.

Organizacja pracy na wysokości

§ 141. 1. **Drabina bez pałąków, której długość przekracza 4 m**, przed podniesieniem lub zamontowaniem powinna być wyposażona w **przewodnicę pionową**, umożliwiającą założenie **urządzenia samohamującego**, połączonego z **linką bezpieczeństwa szelek bezpieczeństwa**.

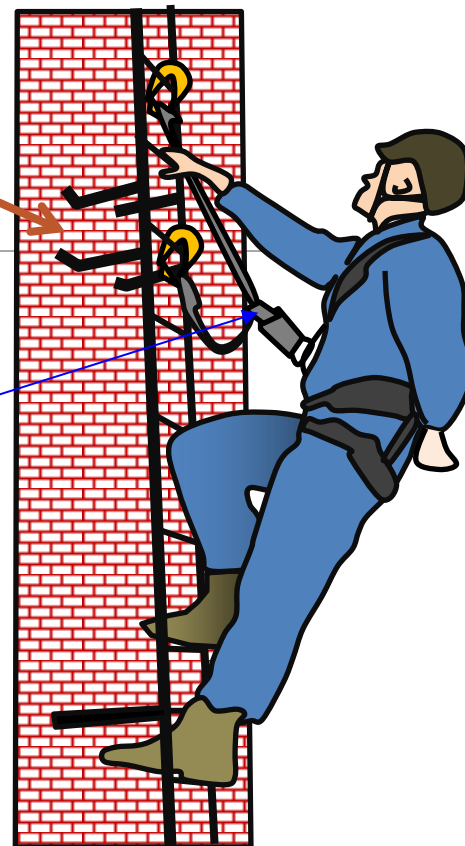

<http://e-totem.pl/index.php/systemy-asekuracji-pionowej>

Wchodzenie po konstrukcjach – drabiny stałe, klamry

Do 4 m

Drabina z pałkami bez prowadnicy pionowej (asekuracji) wejście na drabinę dopuszczalne z wykorzystaniem lonż V-kształtną z absorberem energii przypiętej do szelek bezpieczeństwa i przepinanej co dwa trzy strzeble

Drabiny

¹⁵⁾ § 50 zmieniony przez § 1 pkt 12 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 marca 2007 r. ([Dz.U.2007.49.330](#)) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 21 czerwca 2007 r.

-
- § 50. 1. Stosowane w zakładach pracy drabiny przenośne powinny spełniać wymagania określone w **Polskich Normach**.
2. Drabiny przenośne powinny być stosowane zgodnie z ich przeznaczeniem, w sposób nieistwarzający zagrożeń dla ich użytkowników i osób przebywających w pobliżu. **Wymagania** bezpieczeństwa przy stosowaniu drabin są określone w przepisach w sprawie **minimalnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie użytkowania maszyn** przez pracowników podczas pracy.

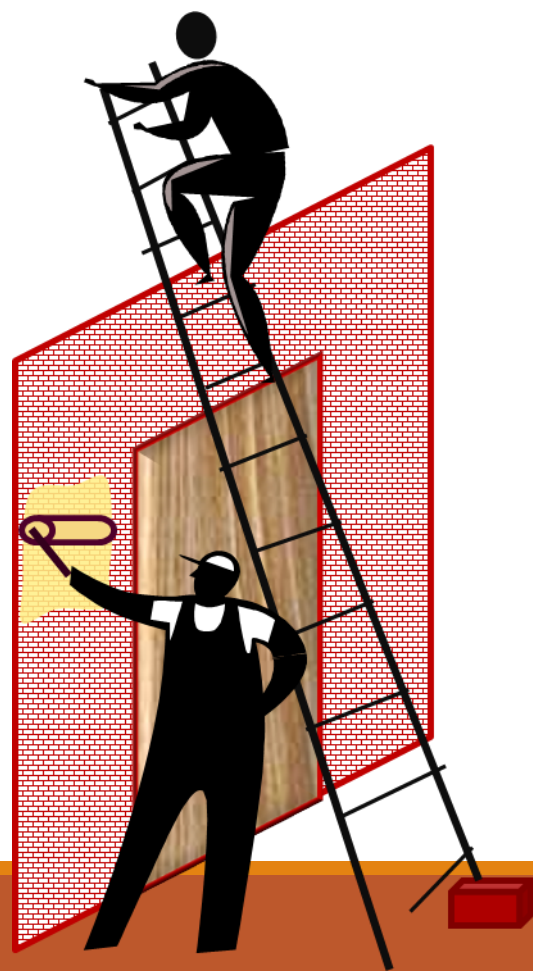
Drabiny

§ 50. 1. Stosowane w zakładach pracy drabiny przenośne powinny spełniać wymagania Polskich Norm.

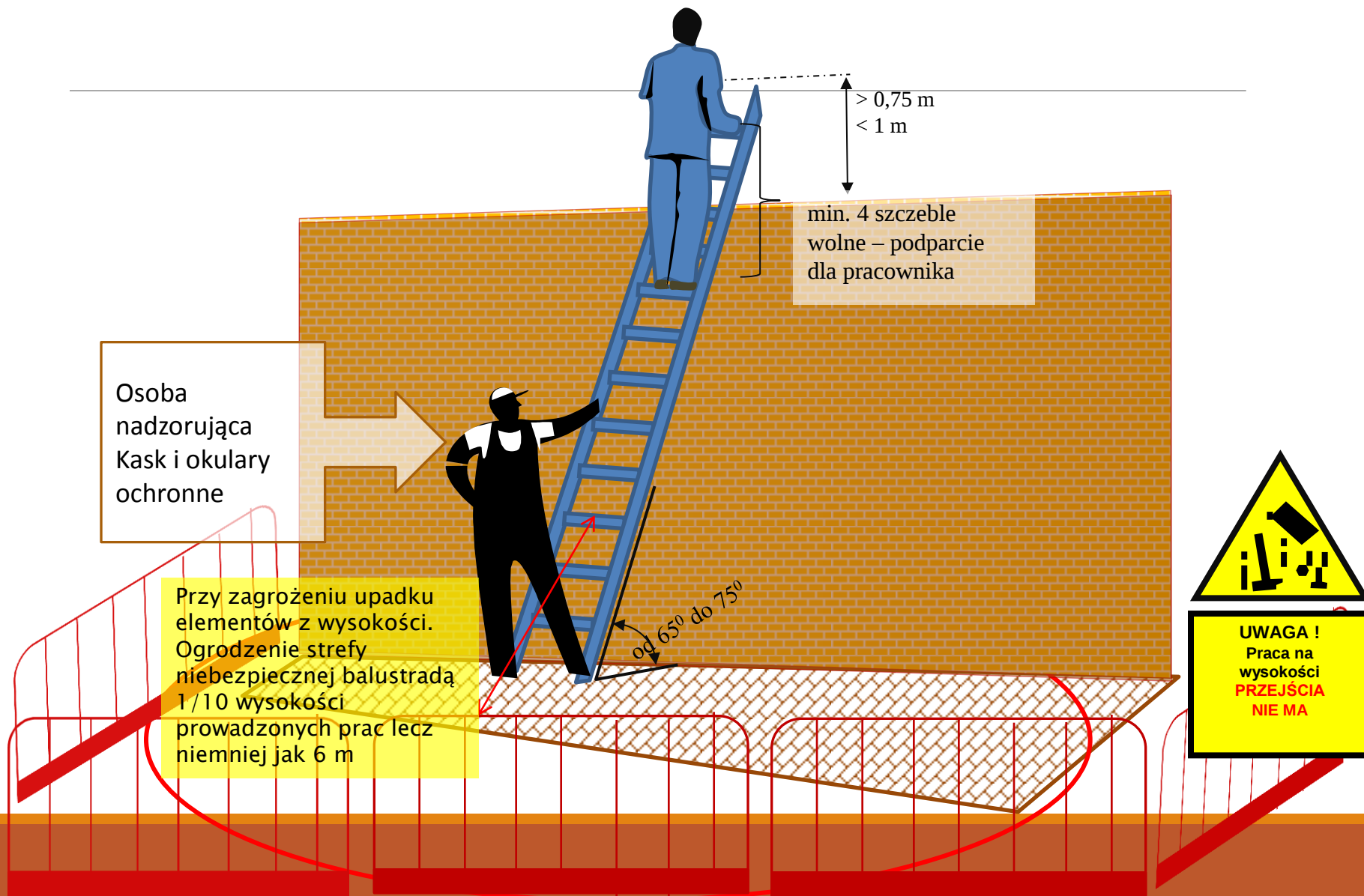
2. Przy używaniu drabin przenośnych niedopuszczalne jest w szczególności:

- 1) stosowanie drabin uszkodzonych;
- 2) stosowanie drabiny jako drogi stałego transportu, a także do przenoszenia ciężarów o masie powyżej 10 kg;
- 3) używanie drabiny niezgodnie z przeznaczeniem;
- 4) używanie drabiny rozstawnej jako przystawnej;
- 5) ustawianie drabiny na niestabilnym podłożu;
- 6) opieranie drabiny przystawnej o śliskie płaszczyzny, o obiekty lekkie lub wywrotne albo o stopy materiałów niezapewniające stabilności drabiny;
- 7) stawianie drabiny przed zamkniętymi drzwiami, jeżeli nie są one zamknięte na klucz od strony ustawianej drabiny;
- 8) ustawianie drabin w bezpośrednim sąsiedztwie maszyn i innych urządzeń - w sposób stwarzający zagrożenia dla pracowników używających drabiny;
- 9) wchodzenie i schodzenie z drabiny plecami do niej;
- 10) przenoszenie drabiny o długości powyżej 4 m przez jedną osobę.

3. Drabina przystawna powinna wystawać ponad powierzchnię, na którą prowadzi, co najmniej 0,75 m, a kąt jej nachylenia powinien wynosić od 65° do 75°.

Praca na drabinach

Drabiny

§ 8b. 1. Do pracy na wysokości mogą być wykorzystywane **drabiny jako stanowiska robocze**, jedynie w warunkach, w których, biorąc pod uwagę wymagania określone w § 8a ust. 1, wykorzystanie innego, bardziej bezpiecznego sprzętu roboczego nie **jest uzasadnione z powodu niskiego poziomu ryzyka i krótkotrwałego ich wykorzystania** albo istniejących okoliczności, których pracodawca nie może zmienić.

2. Drabiny:

- 1) muszą być tak ustawione, aby zapewnić ich **stateczność** w trakcie użytkowania;
- 2) przenośne muszą opierać się na stabilnym, trwałym, posiadającym odpowiednie wymiary, **nieruchomym podłożu** w taki sposób, aby **szczeble pozostawały w pozycji poziomej** oraz były **zabezpieczone przed przemieszczaniem**, zanim będą użytkowane;
- 3) **zawieszane** muszą być zaczepione w bezpieczny sposób, tak aby zapobiec, z wyjątkiem drabin linowych, ich **przemieszczaniu lub bujaniu**;
- 4) używane jako środki dostępu muszą być **dostatecznie długie, tak aby wystarczająco wystawały ponad platformę dostępu**, chyba że zostały zastosowane inne środki zapewniające pewne uchwycenie poręczy;
- 5) wieloczęściowe łączone lub wysuwane muszą być używane w taki sposób, aby **zapobiec przemieszczaniu się ich różnych części względem siebie**;
- 6) **przejezdne** przed ich użyciem muszą być **pewnie unieruchomione**.

Jeszcze o drabinach

§ 48. 1. Dopuszcza się wykonywanie robót **malarskich** przy użyciu **drabin rozstawnych tylko do wysokości nieprzekraczającej 4 m** od poziomu podłogi.

§ 189. Wykonywanie **robót murarskich** i tynkarskich **z drabin przystawnych** jest zabronione.

§ 194. Roboty **ciesielskie** z drabin można wykonywać wyłącznie **do wysokości 3 m**.

Pytanie :

Czy to są prace niskiego poziomu ryzyka i krótkotrwałe ?

Drabiny

3. **Drabiny muszą być używane w taki sposób**, aby:

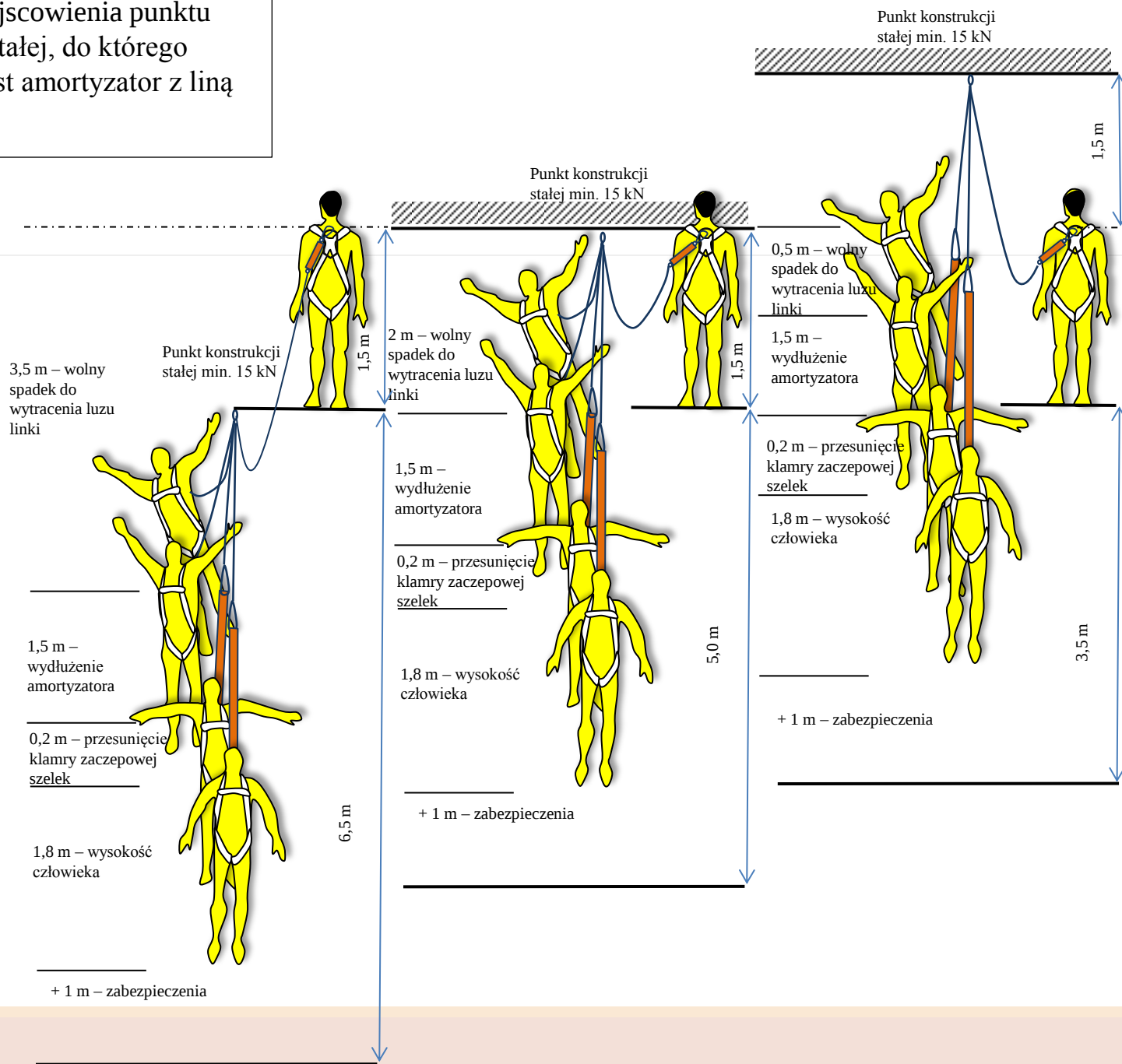
1) przez cały czas była zapewniona możliwość **bezpiecznego uchwycenia poręczy i wsparcia pracowników**;

2) w szczególności, jeśli **ładunek** ma zostać **ręcznie przeniesiony** na drabinie, nie może to **przeszkadzać** pracownikowi w **bezpiecznym trzymaniu się poręczy**.

4. Przenośne drabiny muszą być zabezpieczone przed przemieszczaniem się w trakcie ich użytkowania za pomocą **urządzeń przeciwpślizgowych** przy górnych lub dolnych końcach podłóżnic albo poprzez inne rozwiązania o równoważnej skuteczności.

Zasady umiejscowienia punktu konstrukcji stałej, do którego dołączany jest amortyzator z liną

Zasady umiejscowienia punktu konstrukcji stałej

Pytanie ?

Jak zabezpieczyć pracownika wykonującego prace malarskie z drabiny do wysokości 4 m.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA INFRASTRUKTURY z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych

§ 48. 1. Dopuszcza się wykonywanie robót malarskich przy użyciu drabin rozstawnych tylko do wysokości nieprzekraczającej 4 m od poziomu podłogi.

Praca na dachach – identyfikacja zagrożeń ograniczenie ryzyka

Zagrożenia:

- Upadek z drabiny – poślizgnięcie się
- Upadek transportowanych elementów

- Drobne elementy niesione z wiatrem

Środki profilaktyczne możliwe do zastosowania:

Organizacyjne:

- Opracowanie instrukcji
- Dobór pracowników
- Badania lekarskie pracowników
- Zapewnienie nadzoru
- Ocena stanu technicznego drabiny

Techniczne:

- Transport wysięgnikiem koszowym
- Wygrodzenie i oznakowanie strefy niebezpiecznej
- Zamontowanie prowadnicy pionowej

Indywidualne:

- Kask zapięciem pod brodę
- Okulary ochronne typu gogle
- Obuwie ochronne z protektorem
- Szelki bezpieczeństwa
- Linka bezpieczeństwa (krótka) z amortyzatorem do współpracy z prowadnicą pionową
- Linka (krótka) podwójna (Łoż V-kształtna z absorberem energii)

Praca na dachach – identyfikacja zagrożeń ograniczenie ryzyka

Środki profilaktyczne możliwe do zastosowania:

Organizacyjne:

- Opracowanie instrukcji
- Dobór pracowników
- Badania lekarskie pracowników
- Zapewnienie nadzoru
- Ocena stanu technicznego dachu
- Ocena punktów kotwiczenia
- Asekuracja pracownika
- Bezpośredni nadzór
- Zapewnienie łączności

Techniczne:

- Zabezpieczenie materiałów i narzędzi przed upadkiem z dachu
- Założenie balustrad ochronnych
- Wygrodzenie i oznakowanie strefy niebezpiecznej
- Użycie mas kotwiczących

Indywidualne:

- Kask zapięciem pod brodę
- Okulary ochronne typu gogle
- Obuwie ochronne z protektorem
- Szelki bezpieczeństwa
- Linka bezpieczeństwa z amortyzatorem do współpracy z punktem kotwiczenia
- Urządzenie samohamujące do współpracy z masą kotwiczną.

Zagrożenia:

- Upadek z dachu
- Upadek na dachu
- Upadek elementów z dachu
- Upadek z wysokości przez świetlik dachowy

